

Lekuen itxuraldatzeak nola eragiten digu?

Gure oroitzapenetan leku jakinek txoko berezia izaten dute askotan. Sekuentzia honetan, horretaz jardungo duzu. Ariketa hauek egingo dituzu:

- ☐ Audioa entzun ondoren, ulertu duzun jakiteko, galderei erantzun.
- ☐ Adibide batetik abiatuta, azaldu ahoz ezagutu dituzun tokiak zer iruditu zitzaizkizun lehen eta zer orain.
- ☐ Testigantza bat irakurrita, galderei erantzun.
- ☐ Aldaketak izan dituen toki bati buruzko argazkia ekarri eta azaldu taldekideei horrek zer sentimendu eragiten dizkizun.

Pertsonak eta lekuak

Elkarrizketa honetan lekuen eta pertsonen arteko harremanez hitz egingo dute. Entzun ondoren, erantzun beheko galderei.

<https://labur.eus/fqpKx>

1. Leku bat itxuraz aldatzen denean zer gertatzen zaigu?

2. Zergatik eragiten digute leku batean izandako aldaketa horiek?

3. Batzuetan, lekuak pertsonekin lotzen ditugu. Zer dio honetaz esatariak?

Lekuak lehen eta orain

Entzun duzun audioan dioten moduan, batzuetan gu aldatzen gara eta ondorioz, lekuak desberdin ikusten ditugu. Osatu beheko taula zuk bizi izan duzunaren arabera. Eta gehitu gogoan duzun beste lekuren bat. Erreparatu taulako adibideari.

Lehen bisitan zer iruditu zitzaizun?

Paris: Lehen aldiz, 12 bat urte nituenean ezagutu nuen. Hiri hotza eta handiegia iruditu zitzaidan, nortasunik gabekoa.

Guggenheim museoa:

Kontxako badia:

Venezia:

.....

Berriz itzuli zinenean,

Paris: Handik urte batzuetara, bertan ikastea egokitu zitzaidan, eta handia bai, baina askoz hurbilagoa sentitu nuen, eta ederragoa iruditu zitzaidan.

Guggenheim museoa:

Kontxako badia:

Venezia:

.....

Bazen behin etxetxo bat

Askotan, lekuak aldatzen edo desagertzen direnean, leku horien nostalgia sentitzen dugu. Eta horixe gertatu zitzaion testu hau idatzi zuenari. Irakurri testua eta erantzun beheko galderei. Hobeto ulertzen laguntzeko, hiztegi lagungarria duzu.

BAZEN BEHIN ETXETXO BAT

Nire auzoan bazen etxetxo bat behin. Orain ia 10 urte alde egin nuen eta orain gutxi berriro itzuli naizenean aldaketa ikaragarriak nabaritu ditut. Iragan industrialak izan duen hiri bateko auzo bat, orain turismora eta zerbitzuetara erabat zuzendua. Nire auzoa, oso atzera joan gabe, landa herrixka bat zen, txakolin, baserri, **ontziola** eta lantegiz betea. Bazuen plaza bat, eta plaza ondoan udaletxea, frontoia, eliza eta nola ez, kioskoa. Erromeria egunetarako, jaietarako edota beste edozein aitzakiarekin erabiltzeko kioskoa. Taberna bat ere bazuen noski! Edo taberna batzuk hobe esan. Garai hartatik ez da askorik geratzen ordea. Hiri handiak auzoa **bereganatzean** udaletxea desagertu egin zen. Plaza bitan banatu zen eta kioskoa **eraitsi** egin zen etorbide zabal bat eraikitzeko. Frontoia ere **eraitsi** eta beste toki batean **berreraiki** zen. Eta tabernak, tabernek bizirik diraute, baina ez dira lehengoak. Ez horixe!

Guztiaren testigu etxetxo bat. Dena aldatzen zen bitartean **biziraun** zuen etxetxo bat, 1908tik auzoaren historia kontatu duena. Etxebizitza, mojen bizilekua, unibertsitate ikasleen bizitoki eta hainbat ikastetxeren egoitza izan den etxetxoa. 1924. urtetik gaurdaino ehunka hurrek beren ikasketak hasi dituzten tokia, milaka lagunek unibertsitate, Hizkuntza Eskola, Deustuko zubira, etxera edota lanera bidean ikusi duten etxetxoa. Txikia izanagatik ez da oharkabea geratzen. Ondo gogoan ditut ikastetxe horretako atarian egiten nituen jolasak, eta baita hantxe eguzkitan gozo-gozo geure gauzez hizketan jarduten genituen uneak ere. Jolas eta hizketaldi haien falta sentitzen dut. Beti gogoan izango ditut.

www.urriola.eus web orrialdetik hartua. Testu moldatua eta laburtua.

Hiztegi lagungarria:

Ontziola. Ontzitegia. Gaztelaniaz: "astillero"

Bereganatu. Eskuratu. Bere egin.

Eraitsi. Bota.

Berreraiki. Berriz eraiki edo altxatu.

Biziraun. Biririk iraun.

1. Idazleak bere auzoak izan dituen aldaketak aipatzen ditu. Aldaketa horien ondorioz, zein toki desagertu ziren?

2. Zer izango du gogoan beti idazleak?

Zer eragiten dizu leku horrek?

Lekuak eta oroitzapenak lotzen ditugu askotan. Irakurri beheko testigantza.

JABI

Ondo gogoratzen dut Galdakaoko lurretan zegoen Bilboko jolas parkea. Hainbat gauza erakargarri zituen: ispiluen labirintoa, scalextric-a ... Eta auditorio handi bat. Egun dena abandonatuta dago, herdoilak janda eta oso itxura tristea du lekuak.

Bitxia da nola oihanak erdi janda dauzkan instalazioak eta aparkalekuak. Baina ez ditut inoiz ahaztuko parke horretan pasa nituen une gozo haiek. Toki bitxia zen benetan.

Web orrialde honetatik hartuta. Moldatutako Testua.

<https://www.flickr.com/photos/sarean/623182893/in/photostream/>

Jabiren antzera, aukeratu zure auzoan, herrian... nabarmen aldatu den tokiren bat.

- ☐ Zer oroitzapen etorri zaizu burura?
- ☐ Bizipen bat? Gertaera bat?

Ekarri gelara nabarmen aldatu den leku horren argazki bat. Hari begira jarri eta azaldu zure ikaskideari zer sentitzen duzun.

Erreparatu adibide hauei:

- Ondo gogoan dut gure auzoan zegoen janari-denda txiki hau. Bertan beti Pakita izeneko emakume bizia eta alaia egoten zen. Orain argazkia begiratzean garai **haien nostalgia** sentitzen dut, eta **tristura pixka bat**.
- Nire txikitako ikastetxeaz askotan gogoratzen naiz. Ikastetxe horretan oso irakasle berezia izan genuen: Isidro izenekoa. Argazkia berriro ikustean **irakasle haren hutsunea** sentitu dut.
- Lehen parke hau ez zitzaidan batere gustatzen, txikia eta iluna zelako, baina orain egin dizkioten berrikuntzekin **poza sentitu dut**, gure herriko gune garrantzitsu bat errekuiperatu delako.

Taldean adostu:

- ☐ Nolako sentimenduak eragin dituzte argazkiek?
- ☐ Atera direnak negatiboak ala positiboak izan dira?
- ☐ Zein da gehien errepikatu den sentimendua?

Zuzenketa-orria

Pertsonak eta lekuak

1. Leku bat itxuraz aldatzen denean zer gertatzen zaigu?

(Leku horri buruz dugun ikuspuntua aldatu egiten da.)

2. Zergatik eragiten digute leku batean izandako aldaketa horiek?

(Leku horri gure emozioak lotzen dizkiogulako.)

3. Batzuetan, lekuak pertsonekin lotzen ditugu. Zer dio honetaz esatariak?

(Lekuak pertsona jakinekin lotzen ditugunez, pertsona horiek bertan ez badaude lekua bera aldatuta ikusten dugu.)

Bazen behin etxetxo bat

1. Idazleak bere auzoak izan dituen aldaketak aipatzen ditu. Aldaketa horien ondorioz, zein toki desagertu ziren?

(Udaletxea, plazako frontoia eta kioskoa.)

2. Zer izango du gogoan beti idazleak?

(Ikastetxeko atarian egiten zituen jolasak eta eguzkitan gozo-gozo egiten zituzten hizketaldiak.)

Transkripzioa

Pertsonak eta lekuak

ESATARIA NESKA . Gartxot Unsain. Kaixo arratsaldeon.

GARTXOT . Arratsaldeon.

ESATARIA NESKA. Gaur hain zuzen ere, tokiez eta tokiek guri eragiten diguten horri buruz hitz egin nahi duzu.

GARTXOT . Bai, e , e honek zuen aurreko gonbidatuak zioen bezala ba, nik ere izan dut aste honetan halako lagun batek, bota dit e lekukotasun bat eta, beno berak zioen e leku batera bigarren aldiz joatean edo, edo beste behin joatean, lekua ezberdin ikusten dugula askotan, ez? E, badagoela horrela, lekuaren transformazioa bai, ba edifikzioak [eraikinak] berritzen dira, edo parkeak eraikitzen dira, baina norberaren e ikuspuntua ere aldatzen dela, ez? Hau da, Enekoren lagunak esan zidan ba Parisera joan zela lehengoan e, bigarren aldiz eta kasu honetan lan-arrazoiengatik, eta ba omen zuen e txikitan edo gazteagotan e Paris ere, Parisen inguruan halako pertzepzio negatibo bat bezala. Orain eduki duela e hiribururako aproximazio [hurbilpen] bat eta baloratu da beste, beste e ikuspuntu batetik, ez? Eta horrek niri pixka bat pentsarazi dit ba nola izaten dugun batzuetan lekuekiko nostalgia moduko bat, edo nik nostalgiazat e hartzen dudana, eta askotan ba espazio publiko edo hiri, edo etxe ondoko parkea; hau da, publikoa den e leku horren transformazio batek guri eragiten digula, ez dakit ba gure jabetza pribatu emozional bat izango bazen bezala, guk ere gure emozioak atxikitzen dizkiogulako leku ezberdinei, eta horiek e ba eraldatzen direnean gu ere, pixka bat lekuz kanpo geratzen gara. Eta adibide bat ekarri dizuet argitzeko.

ESATARIA NESKA . Ah, ah.

MUTILA . Niri adibidez e Bilboko, eta bueno ez naiz hemen e euren kontra ari, baina Bilboko Leioako unibertsitatean ikasitakoa naiz ni eta nik baneukan halako, lehenago zahartuta, eraikin zaharkitua zen eta lizentziatu eta gero, ez dakit ze arrazoiengatik, handik hiru urtera guztiz berrituta ikusi nuenean, sentitu nintzen halako, nire unibertsitateko urte horiek, ez dakit e, lapurtu ez baina ...

ESATARIA NESKA . Desagertu izan balira bezala.

MUTILA . Desagertu balira bezala, eta ba Enekok e Parisen inguruko lekukotasun hau kontatzean, nik esan nuen: Ai! nik hori sentitu nuen pixka bat unibertsitatearekin. Baina bueno, pentsarazi dit ba ze puntutaraino azkenean leku baten e transformazioak eragiten digun guri ere bai, ez?

NESKA . Beraz, eraikin bat botatzen dutenean, e zuri bihotza uzurtzen zaizu, e eraikin horren bueltan baldin badituzu sentimendu batzuk edo bizipen batzuk, edo bueno sentipenak edukita ba edonori uzurtuko litzaioke bihotza, baina

MUTILA . Bai, azkenean, e ba jo lekuen transformazioa, hiriena edo errepideena, edo edozein plazena ere, e eten ez daitekeen prozesu naturala da, ez? Ze hazten doaz hiriak, lekuak ere berritu behar dira, etxeak zahartzen dira, batzuetan izan daiteke positiboa ere. Eta begira zenbat leku kaxkar bihurtu diren orain ba, e gustura egoteko moduko leku, baina identifikatu dudana, izan da hori, benetan sortzen duela inpaktu erreal bat. Eta egon naiz hitz egiten jendearekin eta denak daukagu ba iraganeko txoko bat, edo, edo mila pixka bat faltan botatzen ditugunak, ez?

ESATARIA NESKA . Eta gero gerta liteke baita ere, lotzea lekuak eta pertsonak

MUTILA . Mmmm.

ESATARIA NESKA eta lekura itzulitakoan, e garai bateko pertsona ez baduzu bertan ikusten, lekua bera ere aldatu egiten dela, ez? Ze lotzen ditugu, beharbada hiriak, herriak, txokoak eta pertsona jakin batzuekin.

MUTILA . Bai, noski, azkenean lekua izan daiteke espazio fisikoa, baina baita ere leku horretan zuk bizi izan duzuna, ze lagun edo ezagun klaserekin eta ondorioa hori da, memoria horiek e ondo mantentzea kostatzen da ba, baldin badagotelako ere aldaketa fisiko bat, ez? Eta hori, hori ekarri nahi nizuen gaur.